

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 1797/2022
27.04.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Миљуш, Татјане Матковић Стефановић, Мирјане Андријашевић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници по тужби тужилаца АА из ..., Улица ... број ..., ББ из ..., Улица ... број ..., ВВ из ..., Улица ... број .../..., ГГ из ..., Улица ... број ... и ДД из ..., Улица ... број ..., чији је пуномоћник Драган Благојевић, адвокат у ..., против тужене Агенције за вођење спорова у поступку приватизације Београд, Теразије број 23/VI, чији је пуномоћник Марија Ивановић, адвокат у ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда 11Пж 10151/21 од 19.11.2021. године, у седници већа одржаној дана 27.04.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ ревизија туженог изјављена против пресуде Привредног апелационог суда 11Пж 10151/21 од 19.11.2021. године у делу којим је одлучено о тужбеним захтевима тужилаца ББ, ГГ и ДД, као изузетно дозвољене.

ОДБАЦУЈЕ СЕ ревизија туженог изјављена против пресуде Привредног апелационог суда 11Пж 10151/21 од 19.11.2021. године у делу којим је одлучено о тужбеним захтевима тужилаца ББ, ГГ и ДД, као недозвољена.

ОДБИЈА СЕ ревизија туженог изјављена против пресуде Привредног апелационог суда 11Пж 10151/21 од 19.11.2021. године у делу којим је одлучено о тужбеним захтевима тужилаца АА и ВВ, као неоснована.

Образложење

Привредни суд у Београду је донео пресуду 17П 6269/2021 дана 21.09.2021. године, којом је у првом ставу изреке одбио као неоснован тужбени захтев тужилаца АА, ББ, ВВ, ГГ и ДД, за исплату тражених новчаних износа са законским затезним каматама и одбио захтев туженог за накнаду трошкова поступка.

Привредни апелациони суд је донео пресуду 11Пж 10151/21 дана 19.11.2021. године, којом је одбио као неосновану жалбу тужилаца и пресуду Привредног суда у Београду 17П 6269/2021 од 21.09.2021. године потврдио у делу којим је одбијен тужбени захтев тужиоца АА из ... да се обавезе тужена да тужиоцу исплати износ од

1.702,40 динара са каматом по есконтној стопи коју прописује Европска централна банка почев од 30.05.2009. године до 25.12.2012. године, а потом по стопи прописаној Законом о затезној камати до исплате, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате; тужбени захтев тужиље ББ да се обавезе тужени да тужиљи исплати износ од 364,80 евра са каматом по есконтној стопи коју прописује Европска централна банка почев од 30.05.2009. године до 25.12.2012. године, а потом по стопи прописаној Законом о затезној камати до исплате, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате; тужбени захтев ВВ да се обавезе тужени да тужиљи исплати износ од 1.216,00 евра са каматом по есконтној стопи коју прописује Европска централна банка почев од 30.05.2009. године до 25.12.2012. године а потом по стопи прописаној Законом о затезној камато до исплате, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате; тужбени захтев тужиље ГГ да се обавезе тужени да тужиљи исплати 729,60 евра са каматом по есконтној стопи коју прописује Европска централна банка почев од 30.05.2009. године до 25.12.2012. године а потом по стопи прописаној Законом о затезној камати до исплате, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате и тужбени захтев тужиље ДД да се обавезе тужени да тужиљи исплати 243,20 евра са каматом по есконтној стопи коју прописује Европска централна банка почев од 30.05.2009. године до 25.12.2012. године, а потом по стопи прописаној Законом о затезној камати до исплате, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, док је усвојио жалбу тужилаца, пресуду Привредног суда у Београду 17П 6269/2021 од 21.09.2021. године преиначио тако што је обавезао туженог да исплати тужиоцу АА износ од 3.897,60 евра са каматом по есконтној стопи коју прописује Европска централна банка почев од 30.05.2009. године до 25.12.2012. године, а потом по стопи прописаној Законом о затезној камати до исплате, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате; ББ износ од 835,20 евра са каматом по есконтној стопи коју прописује Европска централна банка почев од 30.05.2009. године до 25.12.2012. године, а потом по стопи прописаној Законом о затезној камати до исплате, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате; ВВ износ од 2.784,00 евра са каматом по есконтној стопи коју прописује Европска централна банка почев од 30.05.2009. године до 25.12.2012. године а потом по стопи прописаној Законом о затезној камати до исплате, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате; ГГ износ од 1.680,40 евра са каматом по есконтној стопи коју прописује Европска централна банка почев од 30.05.2009. године до 25.12.2012. године, а потом по стопи прописаној Законом о затезној камати до исплате, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате и ДД износ од 556,80 евра са каматом по есконтној стопи коју прописује Европска централна банка почев од 30.05.2009. године до 25.12.2012. године а потом по стопи прописаној Законом о затезној камати до исплате, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате; обавезао туженог да тужиоцима накнади трошкове парничног поступка у износу од 201.000,00 динара и да тужиоцима накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 99.000,00 динара.

Против наведене другостепене пресуде је тужени изјавио благовремену ревизију позивом на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку, ради разматрања правних питања од општег интереса и уједначавања судске праксе, те новог тумачења права, којом пресуду побија због погрешне примене материјалног права.

Ревизија је дозвољена у делу којим је одлучено о тужбеним захтевима тужилаца АА и ВВ, по одредби члана 403. став 2. Закона о парничном поступку.

Врховни касациони суд је испитао разлоге за посебну ревизију, коју тужени изјављује против наведене другостепене пресуде у делу којим је одлучено о тужбеним захтевима тужилаца ББ, ГГ и ДД, по одредбама члана 404. Закона о парничном поступку којим је одређено да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење право (посебна ревизија), те да о дозвољености и основаности посебне ревизије одлучује Врховни касациони суд у већу од пет судија. Ценећи разлоге посебне ревизије које је навео тужени, те разлоге пресуђења Врховни касациони суд налази да у овој врсти спора не постоји потреба за уједначавањем судске праксе или новим тумачењем права, као ни за разматрањем правних питања од општег интереса или правних питања у интересу равноправности грађана.

Побијаном другостепеном пресудом, тужиоцима су досуђени износи на име накнаде штете, коју су трпели зато што им није исплаћен износ по програмима реструктурирања Компаније „International CG“ DP Beograd – у стечају и Компаније “Generalexport“ ДП Београд – у стечају, који су донети и прихваћени решењем Агенције за приватизацију, правног претходника овде туженог и чији је саставни део Социјални програм којим је предвиђена исплата новчане накнаде у висини од нето 200,00 евра за сваку пуну годину радног стажа коју је запослени остварио у компанијама, укључујући и зависна друштва која су основана с њихове стране, закључно са 31.12.2007. године, ако су држављани Републике Србије. Утврђено је да су тужиоци евидентирани у прегледу радника по основу исплате, осим тужиље ДД, али је потраживање свих делимично утврђено закључцима о листи признатих и остварених потраживања у поступцима против Generalexport“ ДП Београд - у стечају и „International CG“ DP Beograd – у стечају. Тужиља ГГ је правни следбеник за преминулог радника ЂЂ. Тужици су намирили предметно потраживање према стечајним дужницима, ранијим послодавцима у стечајном поступку са 30,4%. Нижестепени судови су закључили да постоји узрочно-последична веза између пропуста Агенције за приватизацију као правног претходника туженог и настале штете по тужиоце, јер нису остварили своја потраживања која су доспела испуњењем за имовинску целину Блок ХХ, односно дошло је до умањења њихове имовине. Агенција за приватизацију је прихватила програме реструктурирања послодаваца, који су садржали социјални програм којим је утврђена висина потраживања запослених и бивших запослених на име новчане накнаде из средстава остварених од продаје имовинских целина субјеката приватизације, и утврђен је дан испуњења односно доспелост на дан продаје имовинских целина друштава. На рачун Агенције за приватизацију су остварена новчана средства, али и поред тога тужиоцима није исплаћен припадајући износ, при чему се Агенција за приватизацију обраћала министарствима за сагласност за исплату, те је између тих органа настао спор око тога из којих средстава треба извршити исплату тужиоцима. Непрецизности у програму реструктурирања и социјалном програму која се тичу извора средстава и начина реализације права тужилаца првостепени суд сматра пропустима Агенције за приватизацију због којих стоји одговорност тужене за накнаду штете тужиоцима по

члану 172. став 1. Закона о облигационим односима. Међутим, првостепени суд је сматрао потраживање застарелим, рачунајући застарни рок из одредбе члана 376. Закона о облигационим односима од доспећа потраживања по социјалном програму продајом имовинских целина, од 25.06.2008. године и 29.05.2009. године, који застарни рок је протекао до подношења тужбе 11.09.2015. године.

Другостепени суд није прихватио разлоге првостепеног суда према којима је усвојио приговор застарелости, већ је сматрао да је програм реструктурирања у односу на привредна друштва извршна исправа, па је застарни рок прописан одредбом члана 379. Закона о облигационим односима од 10 година, који, рачунајући од продаје имовинских целина 25.06.2008. године и 29.05.2009. године, није протекао до подношења тужбе 11.09.2015. године.

Врховни касациони суд оцењује да се разлози другостепене пресуде у погледу основа обавезе туженог заснивају на примени материјалног права која не одступа од изражене у правноснажним пресудама и одлукама Врховног касационог суда о тужбеним захтевима заснованим на истом чињеничном и правном основу као у овој парници, те је одлучио да не дозволи посебну ревизију туженог изјављену против другостепене пресуде у односу на тужиоце ББ, ГГ и ДД. Приговор застарелости је правилно одбијен. Због тога је одлучено као у првом ставу изреке ове пресуде, по одредби члана 404. став 2. Закона о парничном поступку.

Одбачена је ревизија тих тужилаца, применом одредбе члана 410. став 2. тачка 5. Закона о парничном поступку. Како је одлучено о тужбеним захтевима ових тужилаца који не прелазе динарску противвредност износа од 3.000 евра, односно у спору мале вредности, то ревизија није дозвољена ни у смислу члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку с обзиром на одредбу члана 468. став 1. и члана 479. став 6. Закона о парничном поступку. Ревизија је у наведеном делу одбачена по одредби члана 413. Закона о парничном поступку.

Ревизија туженог против побијане другостепене пресуде у делу којим је одлучено о тужбеним захтевима АА и ВВ је неоснована.

Пресуда је у наведеном делу донета без битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према напред изнетим разлозима и утврђеном чињеничном стању, Агенција за приватизацију је донела одлуку о прихватању програма реструктурирања привредних друштава чији су тужиоци, односно њихови правни следбеници били запослени, у којем је утврђено право тужилаца које није остварено из разлога што је програм садржао непрецизности у погледу начина реализације и извора средстава за исплату накнаде, пропустима Агенције за приватизацију. Реализована су средства на рачун правног претходника туженог продајом имовинских целина Блок XX 25.06.2008. године и Копаоник 29.05.2009. године. Према стању у списима предмета, те изјашњењу туженог, предметна средства су након престанка са радом Агенције за приватизацију пренета Министарству привреде, а отварањем стечајних поступака су постала део стечајне масе привредних друштава, послодаваца. Стечајни поступци над послодавцима отворени су над Компанијом „International CG“ DP Beograd – у стечају

18.03.2016. године, а над Компанијом „Generalexport“ ДП Београд – у стечају 04.11.2015. године. То даље значи да су новчана средства остварена продајом имовинских целина из којих би требало да буде намирено потраживање тужилаца, односно њихових правних претходника по социјалном програму, била до отварања стечаја привредних друштава на рачуну правног претходника овде туженог, пропустима агенције да оствари контролу у изради програма реструктурирања привредних друштава и у прихватању програма уз нејасноће о начину намирења и пореклу средстава за намирење потраживања. Наиме, одредбама Закона о агенцији за приватизацију („Службени гласник РС“ 38/2001 и 135/2004) предвиђено је да Агенција за приватизацију, у оквиру послова које јој је закон ставио у надлежност, покреће иницијативу за израду програма реструктурирања. Програм реструктурирања сматра се донетим када агенција донесе одлуку о прихватању тог програма. Неправилним радом је агенција онемогућила исплату потраживања тужиоцима, те одговара за штету коју су тужиоци због тога трпели, на основу одредбе члана 154. Закона о облигационим односима. Како су нејасноће у програмима реструктурирања произвеле да су средства остварена од имовинских целина из којих је требало да буду исплаћена потраживања тужилаца била на рачуну туженог и министарстава све до отварања стечаја над послодавцима, произилази да је штетна радња туженог трајала до тада. Према томе, од тада је почео тећи застарни рок из одредбе члана 376. Закона о облигационим односима, који није протекао до подношења тужбе 11.09.2015. године.

Тужена по одредби члана 154. Закона о облигационим односима, због неправилности у раду услед којих је по тужиоце настала штета у висини ненамиренних потраживања по социјалном програму, одговара у мери у којој њихово потраживање остало ненамирено, у којој мери је другостепени суд правилно усвојио тужбени захтев.

Како нема разлога због којих је ревизија изјављена, нити разлога на које пази по службеној дужности, Врховни касациони суд је по одредби члана 414. Закона о парничном поступку одбио ревизију туженог у односу на побијану другостепену пресуду којом је одлучено о тужбеним захтевима тужиоца АА и ВВ, као неосновану.

**Председник већа – судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић